

FRANKFORT, den 10. Junij.

Verdere berigten uit Konstantinopel van den 19. Mei behelzen nog de volgende bijzonderheden. Op het schrijven van den Russischen minister, den graaf van *Nesselrode*, nopens het zenden van Turksche gevolmagtigden naar het Russische hoofdkwartier, zonder dat daarom echter de krijgsverrigtingen zouden gestaakt worden, schijnt de Porte volstrekt geen acht geslagen te hebben. Er zijn 600 tartaren naar de onderscheidene Turksche provincien afgezonden, ten einde alle beschikbare troepen en militie dadelijk naar het tooneel des oorlogs te doen op marsch gaan. De pacha's van Azie hebben mede bevel ontvangen, om eenen inval der Russen van deze zijde met nadruk te weerstaan; daartoe zal ook de ruitery der Kiurden opontboden worden. De Zwarte Zee is, op ontvangst van het Russische manifest, dadelijk voor gesloten verklaard. Eene Turksche oorlogsverklaring is echter nog niet in het licht verschenen. De Europeische gezanten hebben, na de bekendwording van het Russische manifest, nog pogingen aangewend, ten einde de Porte nu ten minste zich schikken mogt naar de bepalingen van het traktaat van 6 Julij, ten aanzien van Griekenland, in welk geval de mogendheden in het belang van de Porte zouden kunnen werkzaam zijn. De Nederlandsche gezant heeft hierop vooral aangedrongen, in een mondgesprek, dat hij den 16. Mei met den reis-effendi had; doch deze heeft geantwoord, dat de Porte wel de goede gezindheid der mogendheden erkende en ook gaarne zoude gezien hebben, dat de gezanten naar Konstantinopel waren teruggekeerd; maar dat de Porte niets verder doen kon, dan met der daad, inzonderheid ook opzigtens de Serviers, te toonen, dat zij de traktaten wilde naleven en de ingebrachte beschuldiging over hunne schending dus valsch was; dat de bepalingen der overeenkomst van 6 Julij niet konden aangenomen worden, dewijl de voorschriften van de godsdienst dit verboden; en eindelijk, dat de Porte zich geene wetten met het zwaard in de vuist zou laten voorschrijven, maar geweld met geweld zou weten te keer te gaan. De Oostenrijksche en Pruisische gezanten ontvingen hetzelfde antwoord. De hoofdstad is rustig; doch de grooten des rijks zijn verslagen. Wat de troepen betreft, deze zijn over 't algemeen zoo gedemoraliseerd, dat de Russische armee nauwelijks ernstigen weerstand te duchten heeft.

— De Italiaansche dagbladen maken melding van geruchten, welke den 11. Mei te Corfu liepen, volgens welke eenige schepen van het Russische eskader te Smijrna zouden zijn gekomen, en de Turken op eenige manschap van dezelve, die aan land was gekomen, om voorraad van water te halen, zouden hebben geschoten. Een aantal van die manschap was aldus omgekomen. De Russische admiraal had terstond voldoening wegens dit vergrijp geeischt, en daar de regering van Smijrna met het geven van voldoening had gedraald, had hij laten verklaren, dat hij Smijrna zou laten bombarderen. Dit was ook werkelijk gebeurd en Smijrna grootendeels vernield. Waarschijnlijk zijn deze geruchten geheel ongegrond. Latere berigten uit Corfu, van den 14. Mei, welke men met de Jonische stoomboot te Ancona heeft ontvangen, maken er ook geen gewag van. Volgens deze berigten, was *Ibrahim*-pacha nog steeds in Morea, maar verkeerde in zeer netelige omstandigheden. Ter zee wordt hij nauw geblekeerd door de eskaders van de drie mogendheden en de Grieken, en te land heeft hij met de muitende Albanen te worstelen, die vasten voet in Koron houden. *Reschid*-pacha is te Janina in geen betere toestand. Het is hem wel gelukt, om met een deel zijner troepen de Grieken van voor Missolonghi te verdrijven en hun naar Dragomestre terug te dringen; doch onvermogen zijnde om de Albanen te betalen, die hij in dienst heeft, zijn deze insgelijks tegen hem opgestaan.

Van den 11. Junij.

Volgens berigten uit Bucharest, van den 23. Mei, heeft de gewezen hospodar van Wallachije, prins *Ghika*, uit hoofde van zijnen ziekelijken toestand, verlof bekomen, om naar Bucharest terug te keeren. — De Russen zijn bij Oltenitza bezig aan het leggen eener groote brug over den Donau, die echter wellicht niet voor het begin van Junij zal gereed zijn. De Turksche bezetting van Braila bleef nog weerstand bieden. (Latere berigten, van den 25. namelijk, over Hermanstad ontvangen, spreken van eene overgave van Braila; doch dezelve hebben grootelijks bevestiging noodig.)

BERLYN, den 8. Junij.

Over de tot dus verre plaats gehad hebbende operaties van de Russische armee heeft men thans de volgende, meer omstandige berigten:

« Het gunstige weder is dit jaar in de zuidelijke provincien van Rusland zoo laat gekomen en de wegen zijn zoo lang onbruikbaar geweest, dat de bijeenbrekking der troepen onder bevel van den veldmaarschalk graaf van *Wittgenstein*, eerst met de maand April eenen aanvang heeft kunnen nemen. Den 2. Mei waren de voorloopige maatregelen daartoe volvoerd en den 6. Mei konden de eerste kolonnen over de Pruth gaan. Op denzelfden dag werd de hoofdstad van Moldavie bezet, en reeds den 12. Mei, vijf dagen na het openen van den veldtocht, stonden de Russische troepen te Bucharest, terwijl hunne voorposten zich tot aan den Donau uitstrekten. De Turksche vestingen aan den oever dezer rivier, zijn zoo dicht bij de hoofdstad van Wallachije gelegen, dat de marschen ongemeen moesten bespoedigd worden, om de Turksche troepen voor te komen, die ligt tot Bucharest hadden kunnen doordringen en de stad in brand steken. Voor Ibrail of Braila, welke bezetting hardnekkigen weerstand schijnt te willen bieden, hebben eenige kleine gevechten plaats gehad. Eene afdeeling uitgezochte Turksche kavallerie rukte de Russische troepen te gemoet, zoodra men derzelve annadering vernam; doch zij werd door de voorposten der uhlanen teruggedrongen en met geveldelansen tot bij de poorten der vesting vervolgd. De officier, welke het Turksche korps aanvoerde, sneuvelde en omtrent vijftig man werden krijsgesvangen gemaakt. Den 15. Mei werd eene der voorsteden van Braila, welke vermeerstering tot het aanvaarden der belegeringswerken noodzakelijk was, stormenderhand ingenomen. De vijand bood aanvankelijk hevigen weerstand, doch week spoedig. De vesting werd daarop berend; doch wegens den hoogen stand van den Donau, en omdat de materialen voor de schanskorven op 50 wersten afstand moesten gehaald worden, kon de tweede paralel eerst in den nacht van 25. op den 26. geopend worden. Verscheidene batterijen zijn reeds opgesteld, en wanneer men van de eerste werking van hun vuur tot de toekomst besluiten mag, heeft

men alle reden om spoedige en beslissende gevolgen te verwachten. De grootvorst *Michael* bestuurt in persoon de belegering van Braila. De Keizer heeft zich den 20. zelf derwaarts begeven en is er tot den 25. gebleven. Zijne Majesteit heeft alle posten, alle werken bezigtigd en de omstreken der plaats in oogenschouw genomen. De Donau is zoodanig buiten zijne oevers getreden, dat het thans phijsiek onmogelijk is, op die punten bij Ismail over de rivier te gaan, waar men er wenschte over te trekken, en waar zich een zeer aanzienlijk leger-korps bevindt, hetwelk gereed is om in Bulgarië te dringen, en deszelfs operaties met nadruk en spoed op den regter oever van den Donau voort te zetten.

De Keizer heeft dezen tusschentijd te baat genomen, om drie dagen te Bøider en te Odessa bij Hare Majesteit de Keizerin door te brengen. Intusschen is het weder voor het weideland nooit gunstiger geweest dan thans, en men mag verwachten, eerlang aan gene zijde van den Donau overvloed van gras te zullen vinden; iets dat voor de Russische armee van het hoogste belang is. Op deze wijze lijdt die armee door het wasen der rivier geen wezenlijk tijdsverlies, en zij zal er in massa overtrekken, zoodra de rivier binnen hare oevers is teruggekeerd. De zoo gewichtige zaak der verpleging van de armee is op de meest gewenschte wijze verzorgd. Brood, vleesch, meel, brandewijn, niets ontbreekt den soldaten, en transportwagens, die mei ossen bespannen, en geschikt zijn om de armee in alle bewegingen te volgen, bieden de zekerheid van genoegzamen leefstogt voor verscheidene maanden aan, verwaarts het leger zich ook wenden moge. Alle Turksche vestingen aan den Donau schijnen wel geproviaudeerd en van voldoende garnisoenen voorzien te wezen. Wat de legers betreft, welke Turkije de Russische armee zal tegenstellen, deze schijnen noch bijeengetrokken noch op eenen vasten voet ingerigt te zijn. In Bosnië hebben eenige bewegingen van troepen plaats gehad; men spreekt van de verzameling van een korps bij Schumla en van eene armee bij Adriannopel, over welke de Grootte Heer in persoon het bevel zou op zich nemen. — Naar mate de Russische armee voorwaarts rukt, zal zij door spaarbenden, onder bevel van den luitenant-generaal graaf van *Witt*, in Moldavie en Wallachije, vervangen worden. De Russische armee is met de grootste geestdrift door de ingezetenen der beide vorstendommen ontvangen geworden, en neemt eene krijgstuft in acht, welke met regt bewonderd wordt. Ziekten hebben zich zoo min voor Braila als ergens anders geopenbaard. In de tot dus verre plaats gehad hebbende gevechten hebben de Russen 60 gekweeten en eenige dooden gehad. Onder de laatsten bevindt zich een overste der kozakken, die in den vroegen morgenstond in de loopgraven sliep en het hoofd door eenen kanonskogel verloor.

De Keizer is reeds van Odessa naar Ismail teruggekeerd.

— De Keizer heeft de Turksche krijsgesvangenen, welke bij Braila gemaakt zijn, nadat hij hun te voren 100 dukaten had laten ter hand stellen, naar de vesting teruggezonden. De Turken kunnen zich hiervan geen denkbeeld maken en het schier niet gelooven, dat de magtige Regent van Rusland zich voor de muren der vesting bevindt.

LONDEN, den 11. Junij.

In de zittingen van het Huis der Lords van eergisteren en gisteren is de zaak der roomsch-katholijken in Ierland, naar aanleiding van de boodschap in Mei uit het Huis der Gemeenten ontvangen, behandeld. Bij de beraadslagingen heeft al die ernst en waardigheid geheerscht, welke de zaak verdiende en wetgevers zich zelve en der natie altijd schuldig zijn; men heeft in het algemeen zelfs bij hen, die als de hevigste tegenstanders van eene afwijking der bestaande orde van zaken bekend staan, eene zekere gematigdheid opgemerkt, waaruit sommigen hoop scheppen voor een toekomstig vergelijk. Na dat het Huis den eersten dag van des namiddags half vijf tot des nachts na één ure en den tweeden van des namiddags half vijf tot des nachts na twee ure over de zaak gehandeld had, is de motie, om stappen tot de emancipatie te doen, met 181 tegen 137 stemmen verworpen. De laatst voorgaande keer, dat deze zaak tot eene opzettelijke behandeling en hoofdelijke stemming aanleiding had gegeven (Mei 1825), hadden er 130 pairs vóór en 178 tegen gestemd.

PARYS, den 9. Junij.

In de kamer der afgevaardigden is eergisteren, door een onverwacht voorval, eene groote opschudding veroorzaakt, gelijk uit het volgende korte verslag blijken zal. Men handelde over een request van kooplieden in platen, die vermindering der inkomende regten verzochten. De heer *Dupin* staat eensklaps op en zegt: Ik heb der kamer een voorstel te doen, hetwelk wel niet regtstreeks tot de buitenlandsche plaatwerken betrekking heeft, maar des niet te min van het hoogste belang is, in den oogenblik waarop men uit den boezem dezer vergadering aandringt, op de uitvoering van 's lands wetten. Men heeft in deze vergaderzaal zelve den standaard eener congregatie geplaat, welke bij onze wetten niet erkend wordt. (*Regts*: Wat is dat? wat wil hij zeggen, luidruchtige en aanhoudende storenis. De heer *Duterte* maakt, staande, hevige gebaarden en valt den spreker herhaalde malen in de reden.) De president roert de schel en spreekt tot den redenaar die het spreekgestoelte verlaat, maar hetzelfde weldra weder beklimt, en er met eene doordringende stem, die het gedruisch overtreft, bijvoegt: Ja, Mijne Heeren, men heeft op den boog boven het rustaltaar, hetwelk men voor de plechtigheid van morgen herstelt, het naamcijfer van het genootschap der Jezuiten geplaatst. Dit wilde ik de heeren questoren onder de aandacht brengen.

De heer *Dupin* verlaat het gestoelte, dan op de regter zijde is alles in de hevigste beweging. Verscheiden leden verlaten de zaal, en begeven zich naar de plaats, waarschijnlijk om te zien wat er is van het door den spreker aangevoerde. Werkelijk zag men, niet op den boog van het rustaltaar, maar gereed om op den top van een vergulden palmboom, welke het altaar overschaduwde, geplaatst te worden, eene zon ook van verguld hout, in welker midden een medaillon, met de letters *J. H. S. Jesus hominum salvator*; boven de H. was een kruis gesteld.

De President, verklaart onder al het gedruisch dat het voorstel der commissie omtrent het verzoekschrift aangenomen is. Daarna verzoekt hij den heer *Parcé de Vandoeuvre* te wachten, tot er weder stilte is, om zijn verslag te vervolgen. Eindelijk, na verscheiden minuten hervat de spreker:

De heer *Reij* te Parijs verzoekt dat men eene plaats aanwijze, welke uitsluitend zij bestemd tot het tentoonstellen van voortbrengselen van kunstvljht.

De commissie stelt voor, de gegevene inlichtingen ter griffie ter neder te leggen.

Middelwyl duurt de gisting voort. Een aantal afgevaardigden gaan en komen van de plaats naar de zaal. De heer *Laisné de Villevéque* neemt den heer *Dupin* bij de hand en trekt hem naar den kant der spreekzaal. (Groot geraas.) De zitting wordt nogmaals gestaakt. Weldra ziet men de heeren *Dupin* en *Laisné de Villevéque* weder binnen komen. De heeren *Dupin* en *Alexis de Noailles* hebben een zeer levendigen woordenstrijd; verscheiden leden der kamer nemen daaraan deel.

De heer *Laisné de Villevéque* vraagt het woord.
De president: Neen, mijnheer; de rapporteur mag niet gestoord worden. Gij hebt het woord niet.

De geheele regter zijde: Men heeft de questoren aangerand. De heer *Laisné de Villevéque* heeft het regt om te spreken.

De beweging en het geraas houden aan. De heer *Laisné de Villevéque* beklimt het gestoelte.

De president: mijnheer, gij hebt het woord niet. (Regts met hevige hevigheid: spreek! spreek!)

De heer *Laisné de Villevéque*, reeds op den ondersten trap, klimt weder naar boven. (Regts: spreek dan! spreek dan!)

De president: Ik herhaal het, mijnheer, gij hebt het woord niet. (De heer *Laisné de Villevéque* verlaat het spreekgestoelte. — Het geroep van de regter zijde wordt heviger.)

De president: mijne heeren, de heer *Dupin* heeft werkelijk een voorstel van orde gedaan. De voorstellen van orde zijn bij de reglementen verboden; het spijt mij het te moeten zeggen in de afwezigheid van den heer *Dupin* (de heer *Dupin* is op zijn plaats). De motie was zoo kort dat ik geen tijd had hem te waarschuwen; toen ik het wilde doen, hield hij reeds op met spreken. Ik mag niet toelaten dat daaraan verder gevolg wordt gegeven.

(Regts, hevig: wel nu, roep hem tot de orde.)

De President: De President weet wanneer hij tot de orde moet roepen. De commissie heeft voorgesteld de gegevene inlichting van den heer *Reij* ter Griffie ter neder te leggen. Ik zal dit in omvraag brengen.

De heer *Montbel*, men heeft een naamcijfer verguisd, dat het voorwerp der vereening van alle godvruchtigen is. Wij hebben de zaak onderzocht, er zijn slechts twee letters (Links: neen, daar zijn er drie. Hevig rumoer. De spreker zegt nog iets, dat niet verstaan wordt.) Eindelelijk komt er weder stilte en de kamer neemt een besluit op het verzoekschrift, omtrent het bestemmen eener plaats voor de ten toonstelling der voortbrengselen van kunstvljht.

Tet inlichting van het voorgevallene dient, dat de Jezuïten het naamcijfer J. H. S. (*Jesus humilis societas*) op alle hunne gebouwen, kapellen en boeken hebben.

— De ridder *d'Alpuijn de Menezes*, behoorende tot de Portugeesche legatie, heeft aan den minister van buitenlandsche zaken eenen brief geschreven, waarbij hij het besluit van den Portugeeschen zaakgelaste te Parijs, om alle betrekkingen met de tegenwoordige regering van Portugal af te breken, verklaard voor eene daad van het laagste verraad, welke eenig staatsdienaar tegen zijne wettige regering kan plegen. Hij heeft geëischt, dat hem de papieren van de legatie zouden overgeleverd worden, doch het blijkt niet, dat die eisch gevolg heeft gehad.

— Te Parijs is een Evangelisch genootschap opgericht ter verdediging van de vrijheden der Gallicaanse kerk en het staatsregt der Franschen. Dit genootschap zal overstaan tegen dat ter verdediging van de katholieke godsdienst, hetwelk geheel in het belang van Rome werkzaam is.

— Volgens de Londensche dagbladen van den 7. dezer wordt de admiraal *Codrington*, die bij den zeeslag van Navarino het bevel heeft gevoerd, uit de Middellandsche Zee teruggeroepen en door sir *Malcolm* vervangen. Het tegenwoordige Wellingtonsche ministerie wil doordoor zekerlijk zijne afkeuring van het gedrag des admiraals geven.

Mengelwerk.

OVER DE ENGELSCH-STAATKUNDE IN DE INDIEN.

Wanneer men nagaat, hoezeer Engeland zich in alle werelddeelen vergróót; zijne handels- en staatkundige betrekkingen uitbreidt, op alle geschikte punten van Europa, Azië, Afrika, Amerika en Australië vastigheden, eilanden, die geheele baaien bestrijken, enz. in bezit neemt, overal zijne fabriekgoederen reestreeks of ter sluik (doch natuurlijk liefst het eerste door voorleedige verdragen) weet in te dringen, ten einde de boven alle peil en perk berezene productie, door middel der machinerie te kunnen staande houden; dan kan men niet nagaan, dat zulks op onze Indiën, die hetwelk tweemaal in bezit gehad heeft, en waarvan het niet ophoudt, Java's plaats te bejamen, met een oog vol begeerte neerziet, en men moet met bezorgdheid vragen, of Engelsen, (zoo niet de regering, dan toch particulieren die natie) wel geheel vreemd zijn aan dien jaarmetifken oorlog, die thans Java verscheurt, en aan alle die zoo MENTIGVULDIG HANDELEN opstanden, die sedert de teruggave door Engeland om de Molakken niet alleen, maar ook alle die eilanden, welke Engeland niet kan terug bekomen (niet Malacca, maar Sumatra, Borneo, en Celebes) voor ons nutteloos hebben gemaakt. Zulks is zekerlijk niet, gelijk de Engelsen kwaadaardiglijk uitstroopen, het gevolg onzer harde en drukkende regering in de Oost, vooral niet na de herstelling van zaken. Wij zullen daaromtrent thans onze lezers een stuk (bekort) mededeelen, hetwelk in een zeer geacht Duitsch tijdschrift (*de Minerva*) van November 1827 gestaan heeft, en hetwelk sedert zoo treffend is gestaafd geworden, door dat schip met wapenen, hetwelk bij het uitklaren van de Maas is aangehouden; (doch weder los gelaten) en naar Java bestemd was! Die wapenen waren toch wel niet voor de Nederlandsche troepen aldaar bestemd!

« Nooit » zegt de schrijver, « was een Europeesch koloniaal bestuur zachter, dan hetgene WILLEM I., Koning der Nederlanden, op Java organiseerde, nadat hem deze gewichtige kolonie door de Britten weder was afgestaan (1). »

« Gedurende het Britsche bezit van Java, vernielde de Engelsche militaire regering het vroegere Nederlandsche bestuur, de Hollandsche

O. I. Maatschappij, bevrijdde den handel aldaar van vele lasten en monopolien, om het bestuur der Colonie zonder toedoen van het moederland te onderhouden. Het zwaard der Britten en de vrees voor hunne magt smoorde weldra de vele Maleitsche oorlogen in de kleine bondgenootschappelijke staten op Java. Over 't geheel bloeide toen de handel, en er hadden eenige ware verbeteringen plaats.»

« Toen de Nederlanders het bestuur der O. I. Maatschappij ontbonden zagen, wachtten zij zich wel, de oude inrigtingen te herstellen. De onderdanen der kolonien, meestal bestaande uit Javanen, Maleijers en Chinezen, bekwamen eene hoogere bescherming door persoonlijke vrijheid en eigendom, betaalden voor hunne zeer vruchtbare landerijen eene matige grondbelasting of erfpacht, de uit- en invoerhavens werden vermeerderd, de uit- en ingaande regten vastgesteld en alle Monopolien, ten behoeve van het bestuur of deszelfs ambtenaren opgeheven (2). Met deze belastingen en tollén was de regering in staat, in vreedestijd de uitgaven te bestrijden, hoezeer ook de kassen en magazijnen bij de overgave door de Britten ledig werden bevonden, (toen dezen zelfs nog zeer aanzienlijke eischen, naderhand ter waarde van een miljoen p. s. geliquideerd, inbragten.)

Gedurende de Britsche regering hadden Engelsche handelshuizen met de soevereinen op Java of derzelve onderdanen eenen handel gedreven, die voor de Britsche natie bijzonder voordeelig was. Dit moest ophouden na de herstelling van het Nederlandsche bestuur, maar hield nogtans niet op, door den sluikhandel, en hetgeen nog erger was: de winzucht der enkele Britsche handelshuizen ruide de onrustige Javanen tot oorlogen en gewapende opstanden tegen de Nederlanders op.»

« De Britsche koopheeren in andere werelddeelen buiten Europa, zijn thans ook altijd staatkundigen, zelfs buiten de Oostindische Maatschappij, en zoeken hunnen handel op geoorloofde en ongeoorloofde wijze uit te breiden. Deze hebben op Java het geheele weefsel van den opstand aangespannen en houden het op den duur aan den gang. Dit is echter niet de schuld der Engelsche regering of Oostindische Maatschappij, maar van enkele winzieke particulieren, die zekerlijk somtijds deelnemers vinden, onder de ambtenaars der Britsche handelmaatschappij. Waar eene Engelsche kolonie bestaat, daar vindt men hare genootschappen ook, om elke andere Natie uit den wereldhandel te verdringen, en in de middelen tot dit doel zijn de Britten niets minder dan nauwgez.» (3)

« De Britsche stadhouder RAFFLES op Bencoolen, had reeds lang zijdelings inlandsche vijanden tegen de Nederlandsche volkplantingen aldaar aangehitst, (4) tot dat, om aan alle twisten een einde te maken, de wederzijdsche regeringen besloten, Sumatra (5) geheel aan de Nederlanders over te laten; daartegen offerden deze hunne faktorijen en bezittingen op den geheelen vaaten wal van Indiën op. De zuivere opbrengst van den eertijds zoo winstgevendenden specerijhandel is thans door de Britsche verplantingen der notemuscaat- en kruidnagelboomen zoodanig in prijs verminderd, dat hij den staat slechts weinig meer opbrengt, en waarschijslijk in tien jaren algemeen zal vrij gegeven worden.»

Na de vele veroveringen in Indostan, stond den Britten de weg open naar het land der Birmans, naar Cochinchina en zelfs naar China, en het hof van Peking mag zich wel in acht nemen voor den Gouverneur-Generaal van Calcutta. Reeds heeft deze invloed op de Chineesche Tartaren, sedert de landmeters, om de bronnen der stroomen en militaire posities op te zoeken, de smokkelaars en de gepatenteerde officieren, die voorgeven, overal vreedeboden te zijn, en nogtans den oorlog aanstoken, het hooge grensgebergte (den Himalaya) zijn overgetrokken. Een artikel uit den *Malacca-Observer*, door Engelschen geschreven, toont aan hoezeer deze een oplettend oog vestigen op de tegenwoordige munterij der Mohammedaansche Tartaren-stammen tegen de Chineesche regering; dat zij door hunne zendingen in Tartarije reeds vroeg daarvan onderrikt werden; dat eenige officiers, die den Himalaya bereizen, reeds vrijwilligers bij de rijdende artillerie der Tartaren, zouden geworden zijn, wier geslacht zekerlijk zeer licht moet wezen. Eindelijk voegt er de *Observer* bij: « In en buiten Indostan be- » middelt de regering van Calcutta overal den vrede, als een mensch- » lievend regt van tusschenkomst, maar kan tot nu toe het hof van Pe- » king niet bewegen de toch zoo kostbare soevereiniteit over de Tar- » taarsche rebellen te laten varen. Daar Thibet reeds in levendige » handelsbetrekkingen met Bengalen begint te staan, die China niet meer » storen kan, zoo zal men wellicht van de Tartaren den vrijen invoer » van (Engelsche) goederen tot in Klein-Bucharje kunnen bekomen, » maar nooit van de Chineesche overheden, die steeds opmerkzaam den » gouverneur van Bengalen wisten in 't oog te houden. Hebben Chinese » onderstandgelden de Birmans in den oorlog tegen de Britten onder- » steund, zoo zal de regering van Bengalen ook misschien de vrij- » heid nemen, de onafhankelijkheid der Tartaren eer te erkennen, » dan China zijne aanspraken op Tartarije verzaakt.»

« De zeeroovers van Formosa en de Savaï-eilanden zijn dezen zendingen en der Britsche handelsmagt dienstbaar, wanneer zij oogmerken willen bereiken, die met de trouw der nog bestaande traktaten niet overeenkomen.»

« Op de Nederlandsche bezittingen in Celebes, Borneo enz., strijdt de Nederlander om het behoud der oude bezittingen van zijne kusten en havens met binnenlandsche vijanden. De bestand der Nederlandsche regering in oostelijk Azië brengt mede, dat zij tot hun behoud of den geheelen grooten Archipel als soevereinen moeten beheerschen, of zich moeten laten welgevallen, door de geheime bondgenooten der Engelsen zoo lang zoo meer verdrongen te worden.»

« Konden de Nederlanders aldaar den voornaamsten handel zonder de soevereiniteit behouden, zoo ware hun zulks veel voordeeliger, dan de met veel bloed gekochte uitbreiding van hun gezag. Maar dit is niet mogelijk en Borneo, zoo wel als Celebes, hebben eenen inwendigen rijkdom en (het laatste althans) eene sterke bevolking, met welke de Chizezen openlijk en de Britten heimelijk een sterken handel drijven. Op het goudrijke Borneo woedt een eeuwige oorlog onder de naburige stammen, welke de Nederlandsche regering gaarne in het belang van haren handel, zoo wel als der menschheid in een eeuwigen vrede zou veranderen, maar tot nu toe is tot zoo iets geene mogelijkheid, daar de staatkunde der Engelsche smokkelaars het tegendeel wil.»

« Ten gevolge van het stelsel van vrije havens in verscheidene plaatsen van Java, groeide daar de Nederlandsche handel ongemeen aan, waar- bij slechts Batavia verloor, en de Chinezen deden op Java telkens groo.

(1) « Wanneer des niet te min, » zegt de Duitsche schrijver, « hoewel Amsterdam sedert de aanlegging van het Noordhollandsche kanaal een goede zeehaven geworden is, deze stad zich als Europeesch handelstad niet weder verheft en de armoede aldaar groter wordt, zoo is dit een gevolg van den magazijnhandel, die door Amsterdamsche handelaars in 't groot bijna is opgegeven, zoo als gedeeltelijk ook de handel in olij naar Boven-Duitschland, die eertijds duizenden de kost gaf. Beiden takken bloeijen des te levendiger in Rotterdam, en in Amsterdam daarentegen de noodlottige en verdelijke effecten-handel. Amsterdam heeft ook gedeeltelijk den grooten wisselhandel van Noordelijk naar Zuidelijk Europa verloren, die zich in Hamburg hoe lang zoo vaster zet, zoodat Hamburg thans misschien de tweede wisselplaats van Europa (na Londen) is.»

(2) De gedwongene leverantie werd nogtans in de Preanger regentschappen behouden. RED.

(3) De schrijver rekent hieronder ook de Bijbelgenootschappen. Wij meenen echter, stellig te weten, dat het doel dier vereenigingen veel edeler is, en met de staatkunde in geen verband staat. Of sommigen haar daartoe zouden willen misbruiken, is ons onbekend, doch wij vertrouwen dat deze heillooze bedoelingen, zoo zij al bestaan, door het bestuur van dat verdienstelijke genootschap wel ten krachten zullen worden geweerd. RED.

(4) Wien heugt Palembang niet? RED.

(5) Door eene schrijf- of drukfout staat in 't Hoogduitsch Malacca. RED.

tere zaken met de Noord-Amerikanen, die daarentegen zoo min als mogelijk te Calcutta, Madras en Bombay verschenen. Deze handel deed Java bloeijen, hetwelk de Britten door hunne nieuwe vrijhaven op het eiland Singapore ten deele belemmerde; maar den Noord-Amerikanen geschiedde geen dienst door deze onophoudelijke markt te Singapore. Hun wereldburgerschap en eigenbelang dreef hen aan, liever overal zelve de goederen af te halen en daarheen de behoeften te brengen, terwijl zich thans in ééne Britsche haven alle vlaggen van Azie van haren overvloed ontdoen, en Engelsche kantoren, hetgeen zij noodig hebben, gemakkelijk en goedkoop kunnen inkoop, en naderhand duur aan anderen verkoopen. In Singapore, Calcutta enz., niet in Europa, gunde het Engelsche ministerie het eerst eenen blik in deszelfs diepgelegde ontwerpen, om, onder het voorwendsel van hooge liberaliteit in den handel, alle natien wel niet te beheerschen, maar toch te geleiden, daar de kooplieden van vreemde volken, die daar handel drijven, Britsche gewoonten aannemen, hunne schatten in veiligheid brengen, hunne kinderen laten opvoeden, en hunne oproeren tegen gehate regeringen uitbroeijen.)

« Onveranderlijk in hare grondstellingen, bevordert de Chinesche regering, in zoo verre zij invloed mag hebben op hare buiten China wonende landgenooten, geenszins den bloei van het nabij gelegen Singapore, en ziet daarentegen veel liever eenen levendigen handel der Chinesche pinken naar Java, die vooral uit de noordelijke provincien van China derwaarts de thee veel goedkoop kunnen leveren, dan de Europeanen of Noord-Amerikanen die te Canton kunnen inkoop, omdat de vracht uit de thee-provincien naar Canton veel kostbaarder is, dan naar China's noordelijke havens.»

« Te Rotterdam wordt thans eene stoomboot van 250 voet lengte gebouwd, bestemd tot het sneller overvoeren van recruten naar Java. Zij zal een groot aantal koppen kunnen bevatten; en de regering ziet de noodzakelijkheid in, de regelmatige wervingen daarheen spoedig en zeker te vermeederen, om op Java groote slagen te doen, zich in het bezit der geheele kust van Sumatra te stellen, en zoo mogelijk, ook de roofnesten van Souli te vernielen; maar, nu de Engelsche regering aan de Nederlanders niet eens het aanleggen van eene arme- of misdadigers-kolonie op Nieuw-Holland, en wel op een punt, omtrent 400 uren van de Britsche hoofdplaats Port Jackson verwijderd, wilde toestaan, zoo kan men denken, dat de Nederlanders nog meer hinderpalen zullen vinden, om zich in den Indischen Archipel zoo zeer te vestigen als zij het wenschen. Daarentegen zou hun de onafhankelijkheid der Philippijnsche eilanden zeer welkom zijn. Het zou hen daarentegen benadeelen, wanneer de Britsche, Noord- of eene Zuid-Amerikaansche regering zich aldaar vestigen wilde. Dit is echter ook geenszins het oogmerk der Engelschen; maar de misnoegden van Menille werken aan eene scheiding van het moederland. Slechts de geestelijkheid houdt daar nog den Spaanschen scepter en de verkleefdheid der onafhankelijke Indianen in stand, die zeer voor eene nieuwe Republiek vreezen. Misschien ontstaat daar lichter eene nieuwe Monarchie, dan eene Republiek; de Nederlanders, Britten en Noord-Amerikanen handelen daarop sterk; de Spanjaarden in 't geheel niet.»

« Ook de Nederlanders zullen eens hunne volkplantingen verliezen, als het moederland dezelve hard zal behandelen; maar tot hiertoe is nog het aantal der Nederlanders en hunner nakomelingen in de kolonien zeer gering. Eene verandering van derzelver tegenwoordigen toestand, kan dus alleen door een opstand der Javanen en Maleijers of door eene verovering van de zijde eener Europeische Mogendheid plaats hebben.»

Dus schrijven vreemden: en zou het niet eens tijd voor ons worden, uit onzen slaap te ontwaken, en tegen de overal snuffelende zich indringende, en door onvermoeid geduld en werkzaamheid in alle hunne pogingen slagende Engelschen, rusteloze nijverheid en veerkracht in alle onze handels-ondernemingen over te stellen? Onze voortreffelijke Koning, die waarlijk door arbeid, inspanning en zucht voor het welzijn des vaderlands, aan alle zijn onderdanen een voorbeeld geeft, dat men niet genoeg behartigen kan, heeft, door de vrijstelling der haven van Rhio althans een tegenwigt tegen die van Singapore gegeven. Eerstgemelde plaats ligt, volgens den kundigen NAHUY, zeer fraai voor den handel, en het klimaat, ofsehoon warm, is van de gezondste, (van 200 soldaten waren er in 20 maanden geene zieken) een onschatbaar voorregt in die gewesten. Slaan wij dan het voetspoor der Engelschen in! Doen wij Rhio zoo bloeijen, als thans Singapore: nemen wij dus het deel aan den wereld-handel en vooral aan den kostbaren Indischen handel terug, waarvan ons eene lange reeks van tegenspoeden, maar ook onverschoonlijke traagheid en Apathie, terwijl alles rondom ons voortging, hebben beroofd! Trachten wij Java, zoo als nog onlangs de heer LOHMAN, aldaar gevestigd, zoo dringend aanbeval, van onze fabriek-goederen te voorzien, die er thans de Engelschen zoo behendig weten te slijten, en zoo wij dan, bij een gestreng onderzoek naar hetgeen van onze zijde tot den opstand kan aanleiding hebben gegeven, en straf der misdadigers, vastheid en veerkracht met billijkheid en menscheijkheid vereenigen, zoo kan het thans zoo veel geld- en volkverslindende Nederlandsch Indie eenmaal weder, gelijk te voren, een juweel in de kroon van Nederland worden, en onzer Nationale welvaart ten hoofdsteen verstreken.

IS ONDER HET REGT VAN GRATIE IN ART. 67 VAN ONZE GRONDWET HET REGT VAN ABOLITIE BEGREPEN?

(Vervolg en Slot van No. 69.)

Dan weldra werd ik van mijne dwaling overtuigd. Nergens toch is in de geschiedenis van die dagen enig het minste blijk te vinden van het voornemen, om het aloude regt van gratie te beperken: integendeel, eene naauwkeurige inzage in de decreten van het Wetgevend Ligchaam, de advijsen van het Hof van Holland en de notulen van het Staatsbewind zal iedereen overtuigen, dat bij deze verschillende Staats-Ligchamen zulk eene regtsbeperking zelfs niet vermoed werd. (9) De Commissie tot het ontwerpen van een algemeen burgerlijk en lijfstraffelijk wetboek, overgegeven aan het Staatsbewind, 3 Oct. 1804, heeft dit regt niet anders uitgelegd. (10) Abolitie behoort dus op zich zelve in het aangehaalde Art. der grondwet te worden verstaan, onafhankelijk van de volgende woorden. Dat men in de naauwkeurige afscheiding van deze, ofsehoon dit in eenen wetgever allezins berispelijk is, niet opletend is geweest, blijkt uit art. 38 van de grondwet van 1807, waar wij in het eerste lid lezen:

« De Koning heeft het regt van gratie, abolitie of remissie van straffen, bij Regterlijke vonnissen opgelegd.

(9) Eene generale amnestie werd gegeven 4 Julij 1801. 15 Nov. 1802. 15 Julij 1803. Zie voorts notulen van het Staatsbewind van 6 Julij 1802. No. 38. toen gelezen werd eene missive van het Wetgevend Ligchaam van den 19. dier maand, geleidende een Besluit, waarbij aan W. VAN RYN, wonende te Catwijk aan Zee, ter zake van het ongelukkig overrijden van een kind, worden verleend brieven van abolitie in forma etc., wordende de verleende surceance van procedures hiermede gehouden voor vervallen. Waarop gedelibereerd zijnde, is besloten, ten behoeve van gem. VAN RYN de voorsz. Brieven van Abolitie in communi forma te doen opmaken en depêcheren.

(10) Zie het zesde Hoofdstuk. Van het ophouden en vernietigen der beschuldigingen en straffen.

Terwijl in art. 1 van de Constit. Wetten, gevoegd bij het tractaat van 6. Junij 1807, gratie, abolitie, remissie van straffen, bij regterlijke vonnisse opgelegd, duidelijk afgescheiden zijn.

« Hij (de Koning) heeft het regt van gratie, abolitie, of remissie van straffen, bij Regterlijke vonnisse opgelegd, te verleenen. (11)

Welke magt nog bekrachtigd wordt door art. 392 van het Crimineele Wetboek voor het Koninkrijk Holland van 1809.

« Strafverordering kan vervallen, en de uitoefening der straffen kan worden voorgelaten of opgehouden, door de uitoefening van het regt van gratie, abolitie of van remissie van straffen, aan den Koning toebehoorende.»

Na LODEWYK heeft NAPOLEON dit regt bezeten, tot dat, bij de gelukkige herstelling van zaken, wederom het volgende omtrent het genaderegt in Art 49 van de grondwet van 1814 bepaald werd.

« De Souvereine Vorst verleent gratie, abolitie en remissie van straf, « na ingenomen advijs van den Hoogen Raad der Vereenigde Nederlanden. In art. 67 van de Grondwet van 1815 is, gelijk bekend is, aan den Koning opgedragen « het regt van gratie, na ingenomen advijs van den « Hoogen Raad der Nederlanden.»

De zwakste grond nu, waarop men wel ooit heeft beweerd, dat het regt van abolitie hieronder niet is begrepen, bestaat voorzeker in de redenering, dat, daar de Grondwet van 1814 sprak van gratie, abolitie en remissie van straf, die van 1815 van gratie alleen, dus abolitie was uitgesloten. Immers, indien dit streek hield, was niet alleen het regt van abolitie maar ook dat van remissie van straf vervallen: en die alzoo redakvelen, vergeten met hoe veel regt men de vorige onnaauwkeurige en verkeerde uitdrukkingen tegen betere heeft verwisseld. Daar toch gratie en remissie sedert lang woorden van volmaakt dezelfde beteekenis waren, en abolitie, volgens den eigen aard van het woord, van vernietiging van het geheele feit en de regterlijke vervolgingen daaromtrent in het werk gesteld, niet van straf wordt gezegd, heeft men wijselijk eens eende gemaakt aan de onbepaalde uitdrukkingen, die door de veranderde regtspleging, vooral sedert de omwenteling, in het genaderegt plaats hadden, en alle de verschillende soorten onder den algemeenen naam van het regt van gratie vereenigd: daardoor zoo weinig dit regt beperkende, dat men veeleer de oude benaming en zin van het woord teruggeroepen heeft, en het voorbeeld van de Grondwet van 1798 gevolgd is.

Zoo meen ik genoegzaam te hebben aangeleerd, dat, en volgens de letter en volgens den geest der tegenwoordige Grondwet aan den Koning der Nederlanden het regt van gratie toekomt in dien zin, waarin de Souvereinen van dezen lande hetzelfde onafgebroken, eeuwen lang, hebben bezeten. Ook de aloude zede van dit regt niet te mogen uitoefenen, dan na ingenomen raad van het hoogste regterlijke ligchaam, is bewaard gebleven.

Het spreekt dus van zelf, dat dit regt zoolang als behouden dient te worden beschouwd, als er van het tegenovergestelde geene de minste blijken aanwezig zijn.

Ik heb dit punt geschiedkundig behandeld, omdat ik overtuigd ben, dat onze grondwet vooral, en waar dit gevoeglijk geschieden kan, behoort uitgelegd te worden uit onze oude instellingen, die men zoo veel mogelijk heeft willen herroepen, en uit de verschillende constitutien, waaronder wij sedert de omwenteling hebben geieefd, die tot grondslag van sommige hoofdstukken strekten, en waaruit een groot getal artikelen of geheel of bijna geheel zijn overgenomen.

Dan zelfs, indien men art. 67 van onze Grondwet geheel onafhankelijk van deszelfs vroegere geschiedenis, en de geschiedenis van het genaderegt in ons Vaderland beschouwt, begrijp ik niet, hoe men, met eenigen grond, wanneer de Koning van het regt van abolitie gebruik maakt, dit onregtvaardig kan nemen.

Gratie toch, dit blijkt uit den aard der zaak, en de beteekenis, welke de geachtste schrijvers over het strafregt, van de vroegste tijden af tot nu toe, aan dezelve gegeven hebben, is een algemeen woord.

Of zij voor of na het vonnis wordt gegeven, dit betreft slechts den vorm, niet de zaak. Deze is toch niets anders, dan de afstand, welke door den staat of van wege den staat gedaan wordt van het regt, hetwelk deze op den misdadiger door zijne misdaad heeft verkregen. Wil de Staat het geheele feit als niet geschied beschouwen, omdat de vervolging van hetzelfde tegen het doel der strafwet inloopen, of hooge staatkundige belangen dit onraadzaam maken zouden, hij heeft daartoe het grootste regt: omdat in strafzaken er alleen betrekkingen ontstaan tusschen de maatschappij en den misdadiger.

Maar abolitie leidt tot de ergerlijkste verguizing van het regt: zij is onnuttig en ondermijnt de beginselen van het wetboek van lijfstraffelijke regtspleging!

Abolitie is niet onregtvaardiger dan gratie, om dat zij op denzelfden regtsgrond berust. Door de eerste wordt afstand gedaan van vervolging, waarop de uitvoerende magt regt verkrijgt door de gepleegde daad: door de laatste van straf, waar zij regt op verkrijgt door een regterlijk vonnis. Men moet dus de zaak niet van den kant des regts, maar alleen van dien der staatkunde beschouwen. Ik beken gaarne, dat regterlijke vormen noodzakelijk zijn: maar blijven zij niet steeds vormen, en zijn zij zoo onvoorwaardelijk noodig, dat, in alle gevallen, hoogere belangen der maatschappij hieraan moeten opgeofferd worden, of eene grondwettige afwijking van dezelve reeds volstrekt onregt is? Indien uit alle omstandigheden genoegzaam blijkt, dat een beschuldigde volgens de wet moet worden veroordeeld, maar in het oog der rede zoo weinig strafbaar is, dat hij na het vonnis zeer zeker genade zoude verwerven, zal men aan eenen zoodanigen, met overleg der regterlijke magt, geene kwijtschelding van zijn bedrijf schenken: ten einde hem de schade en schande van lijfstraffelijke vervolgingen, den regters hinnen tijd, den staat de kosten der gevangenis te besparen? Bij het uitbarsten van eenen oorlog, gaat een groot veldheer gebukt onder eene beschuldiging, die welligt het hoogste regt tot het hoogste onregt zal maken: wil men, gedurende eenen langen tijd, den staat liever onnut van eenen nuttigen burger berooven, dan hem gelegenheid geven, dat zijne daad niet door de magt des soevereins alleen, maar ook door zijne volgende luisterrijke bedrijven worde vernietigd? Nog meer. Die het regt van abolitie aan den soverein onzegt, ontzegt hem tevens het regt van amnestie, eene soort van zelve, en dikwerf het eenige middel om den staat van groote beroerten, ja van deszelfs ondergang te bevrijdev. Eindelijk, is niet in het somtijds noodzakelijk gebrek aan regterlijke vormen bij onze grondwet voorzien, door de bepaling, dat het genaderegt niet zonder medewerking van het hoogste regterlijke ligchaam mag worden uitgeoefend? Men heeft dit, mijns bedunkens, bij het zintwisten over dit onderwerp, niet genoeg in het oog gehouden. Hierdoor toch wordt niet alleen voorgelaten, dat de soverein, door een valsche medelijden verrast, eenen schuldigen aan de welverdiende straf onttrekt, maar deze bepaling heeft ook een naauwkeurig onderzoek van het feit en al de omstandigheden ten gevolge, die de kwijtschelding van vervolging en straf tot hare ware bestemming voert, om, behoudens de instellingen in onze nieuwe staten, het regt met de billijkheid te vereenigen, d. i. de

(11) Zie Verzameling van Wetten van Z. M. den Koning van Holland. 1. Dec. Amst. bij ALLART. 1809.

deugd der rechtvaardigheid te doen zegelieren. Maar het regt van abolitie verkracht volgens den meergem. schrijver in uw blad de openbare vervolging der misdrijven, het grondbeginsel van het wetboek van lijfstraffelijke rechtspleging. Deze redenering is in allen opzichte hoogst verwerpelijk. Indien men namelijk, zoo als ik in het begin meen gedaan te hebben, op andere gronden kan bewijzen, dat het regt van abolitie volgens de grondwet aan den Koning toekomt, dan kunnen de bepalingen van het Fransche wetboek, waaronder wij nog eenen tijd lang, in afwachting van betere, dié in den geest der grondwet gemaakt zijn, moeten leven, geenen den minsten grond opleveren, om den zin van deze te regelen: en, al konden zij dit, dan nog zoude het aangevoerde niets bewijzen, omdat het te veel beweest. Het is waar, het wetboek van lijfstraffelijke rechtspleging noemt als middelen ter vernietiging eener openbare actie abolitie niet, maar slechts den dood des beklaagden en de verjaring. Maar, indien men daaruit tot het niet bestaan van dat regt wilde besluiten, zoude men even goed, volgens art. 371, 373, 375 van hetzelfde wetboek, het regt van gratie aan den Koning kunnen ontzeggen, omdat in hetzelfde alleen aan den veroordeelden het middel van cassatie overgelaten en uitdrukkelijk bevolen wordt, dat de veroordeeling zal worden ten uitvoer gebragt, 24 uren na het uitstel van drie dagen aan den veroordeelden verleend, indien hij zich niet in cassatie heeft voorzien, of, zoo hij dit wel heeft gedaan, 24 uren na de ontvangst van het arrest van het hof, dat zijnen eisch heeft verworpen.

Deze zijn mijne bedenken omtrent dit onderwerp. Het ligt in den aard der zaak dat abolitie veel zeldzamer moet voorkomen, dan gratie, dan dit wordt aan de wijsheid van den Koning overgelaten, die, bij onze grondwet, even als in Engeland, beschouwd wordt als de bron van eer en medelijden in den staat. Echter vind ik in eene der hoofdzaken van dit voorregt van de kroon, om namelijk de banden van liefde tusschen Vorst en Volk naauwer toe te halen, eenen zedelijken waarborg, dat hetzelve niet dan in den geest der algemeene denkwijze zal worden gebezigd. Heb ik in deze of gene redenering, of in het aanvoeren van daadzaken gedwaald, vriendelijke terregtwijzing zal mij aangenaam zijn, omdat het mij alleen om de waarheid te doen is, en ik maak eenige aanspraak op dezelve, omdat ik mij ylei, den staat des geschils van het ware standpunt te hebben beschouwd.

Ten slotte verheuge ik mij, diegene onder mijne lezers, die dit onderwerp nader mochten willen onderzoeken, te kunnen verwijzen, op de welgeschrevene inwijdings-verhandelingen des Heeren CHOMMELIN de jure principis in mündendis vel remittendis delictorum poenis Lijed. Bat. 1822 en SURMA de jure gratiae Gron. 1823 die mij mede den toegang tot de geschiedkundige bronnen gemakkelijk hebben gemaakt.

Ten slotte verheuge ik mij, diegene onder mijne lezers, die dit onderwerp nader mochten willen onderzoeken, te kunnen verwijzen, op de welgeschrevene inwijdings-verhandelingen des Heeren CHOMMELIN de jure principis in mündendis vel remittendis delictorum poenis Lijed. Bat. 1822 en SURMA de jure gratiae Gron. 1823 die mij mede den toegang tot de geschiedkundige bronnen gemakkelijk hebben gemaakt.

GESCHIEDKUNDIGE HERINNERINGEN.

- Den 13. Junij 1724 werd JACOBA VAN BEIJEREN te Bergen opgeligt en aan haren oom FILIPS VAN BOURGONDIE overgeleverd, die haar naar Gend voerde waar zij, omtrent drie maanden, bewaard werd.
- Den 13. dito 1665 geraakte de vloot, onder den admiraal BARON VAN WASSENAAR, met de Engelschen, onder den hertog van YORK slaags met dat ongelukkig gevolg, dat de onzen, na het sneuvelen van den admiraal door het springen van zijn schip en den lt. admir. KOSTENAAR, de vlugt namen naar Texel.
- Den 13. dito 1820 beviel H. K. H. de prinses van Oranje van een' prins.
- Den 14. dito 1153 werd graaf PIET VI. onder de rijksvorsten gesteld, door Keizer Frederik I.
- Den 14. dito 1800 had de beruchte veldslag bij Marengo plaats.

ARNHEM, den 14. Junij.

Het water is hoog in den Rijn aan de Paal.
 Den 23. Junij a. Elso. Palm o Duim; gewassen 5 D. gevallen o D
 Den 24. dito a. Elso Palm o Duim; gewassen o D. gevallen o D

AANBESTEDING.

Het PLAATSSELYK BESTUUR van BARNEVELD, Provincie Gelderland, als daartoe geautoriseerd, is voornemens om op den 2. Julij 1828, des voormiddags om elf uren, ter Raadkamer van Barneveld, Aanbesteden:

Het gedeeltelijk VERNIEUWEN en geheel REPAREREN van den TOREN en TOREN-SPIJTS der Gereformeerde Kerk te Barneveld, benevens de LEVERANTIE van alle de daartoe benodigde MATERIALEN.

Het Bestek benevens de Conditiën van Aanbesteding, liggen van nu af aan ter visie der belanghebbenden, aan de Secretarie der Gemeente, van des morgens 9 tot 12 ure.

Barneveld, den 12. Junij 1828.

Het Plaatselijk Bestuur voornemd, J. B. METTENBRINCK.
 Ter ordonnantie van hetzelfde, De Secretaris der Gemeente, SWEYS.

DE Dijkgraaf en HEEMRADEN des Circonscription van de Ooij, zijn voornemens, in het openbaar aan te besteden de minstaannemende Aanbesteden:

- 1. Het L. EGGEN van eene geheel NIEUWE SELDIS, of DUIKER, in den Warts-Dam, met de L. E. VERANTIE van alle de daartoe benodigde MATERIALEN, benevens het AFBREKEN en WEGRUIMEN der OUDE SLUIS en het DICHTMAKEN van het GAT in gezagden Dam.

Deze Aanbesteding zal plaats hebben op Donderdag den 19. Junij 1828, des namiddags ten 4 ure, in het Geërfdenhuis van voorn. Circon, te Nijmegen, alwaar het Bestek en Conditiën acht dagen te voren ter visie der gegadigden zal liggen.

Namens dezelve, De Dijk-schrijver, W. T. KOPP.

Te Zutphen zijn op den 6. Junij ll., des morgens tusschen zeven en acht uren, vermist: TWEE JAGT-HONDEN, zijnde beide gladharige Rekels, de een een Patrijshond, graauw gespikkeld met brune vlakken en dit brune kop, de andere een basterd Brak, zijnde wit met zwarte vlakken, dit zwarte kop met brandvlakken en een lange gekraste Staart, die dezelve mogt kunnen aanwijzen of te regt brengen, zal goed beloond worden. Adres bij den Boekhandelaar H. C. A. THIEME, te Zutphen.

De Notaris P. WIEGAND, te Nijmegen, zal op Maandag den 30. Junij 1828, des namiddags ten 5 ure, in het lokaal der Notarissen, te Nijmegen, in de Scheidemakersgas, publiek op hoogen doen inzetten:

1. Eenen zeer grooten BOUWHOF, van ouds de Linden-sche Bouwing genaamd, gelegen onder Oosterholt, in het ambt Overbetuwe, bewoond en gebouwd wordende door B. B. OGGEN, groot 52 Bunders en 50 Roeden, mitsgaders eenen TIEND, de Bronkhorster Tiend genaamd, verdeeld in 18 perceelen, welke vervolgens in massa zullen worden geveild.
2. Een perceel LAND, het Kerkenland genaamd, groot 2 Bunders en 55 Roeden, gelegen aan de straat, tusschen de Landen van C. SANDERS, de Wed. COSTERMAN en P. SCHOUTEN.
3. Eene ERFPACHT van f 17, gaande uit eene HOFSTEEDE onder Oosterholt, toebehoorende aan J. VAN DAM.

ALGEMEENE KONINKLYKE NEDERLANDSCHE POSTWAGENS.

NIEUWE DIENST.
 Van Amsterdam over Utrecht naar Arnhem, Nijmegen en Zutphen. Rijdende van Brussel naar Arnhem in 24 uren tijds, en verder in onmiddelijk verband met geheel het Zuiden des Rijks, Frankrijk en Duitschland.

J. B. VAN GENDEN LOOS hebben de eer te begriffen dat zij, te beginnen met Primò Junij 1828, dagelijks DILIGENCE S zullen doen rijden van Amsterdam over Utrecht naar Arnhem, Nijmegen en Zutphen en terug, waarvan de Kantoren geplaatst zijn en de uren van vertrek bepaald als volgt:
 Van Amsterdam bij den heer A. VAN DER HULST, op den Dam, No. 54.

- Naar Utrecht, Arnhem, Nijmegen, Zutphen, Gorinchem, Breda, Antwerpen, Brussel, Leuven, Gent enz. des ochtends ten 5 ure.
- Naar Hertogenbosch met de Stoomboot de Julia te Gorinchem.
- Naar Utrecht en Gorinchem.
- Naar Haarlem, Gravenhage, Delft, Rotterdam, Dordrecht, Breda, Antwerpen, Brussel, Leuven, Gent enz. avonds 8 1/2 ure.

Van Utrecht bij den Heer J. C. VAN STENES, op het Vreeburg.

- Naar Arnhem, Nijmegen en Zutphen des ochtends ten 10 ure.
- Naar Amsterdam des namiddags ten 3 ure.
- Naar Gorinchem, Hertogenbosch, Breda, Antwerpen, Brussel, Leuven, Gent, enz. des ochtends omstreeks 9 ure.
- Naar Gorinchem, des namiddags ten 4 ure.

Van Arnhem bij den Heer A. HUBERTS, in den Arend.

- Naar Velp, Dieren, Brummen en Zutphen des namidd. omstreeks 4 ure.
- Naar Elst, Lenth en Nijmegen.
- Naar Wageningen, Rheenen, Utrecht en Amsterdam des ochtends ten 8 ure.

Van Nijmegen bij den Heer J. J. HAMER, in de Kasteel van Antwerpen.

- Naar Elst, Arnhem, Wageningen, Rheenen, Utrecht en Amsterdam. des ochtends ten 6 ure.

Van Zutphen bij den Heer H. W. ZWIJK, in de Paardsch. Postweg.

- Naar Brummen, Dieren, Arnhem, Wageningen, Rheenen, Utrecht, Gorinchem en Amsterdam des ochtends ten 5 ure.

Van Gorinchem bij de Heeren VAN ALPHEN, in de Hooiwagen, en H. GROENEVELDT, Postmeester.

- Naar Utrecht, Arnhem, Nijmegen en Zutphen des ochtends omstreeks 6 ure.
- Naar Amsterdam.
- Naar Utrecht en Amsterdam, na het aankomen der Stoomboot de Julia, van des voormiddags ten 11 ure.
- Naar Hertogenbosch, Breda, Antwerpen, Brussel, Leuven, Gent enz. des middags ten 12 ure.

Te Driebergen bij ENGELBERT KOBBS, te Amerongen in den Posthoorn; te Wageningen bij W. LYSSEN, en bij den heer W. BREEKPOOT, Inspecteur der Onderneming; te Ranssum in den Bok; te Velp bij BROUWER, te Dieren in de Kroon; te Brummen in het oude Kromhout; en te Lenth, bij de Wed. C. VAN DER HOF.

De overige Kantoren dezer afdeling zijn: Te Haarlem aan de Hoopdoort, A. FRANK, Directeur. Te Gravenhage in 't Brabandsch Koffijhuis, P. BERNARD, Direct. Te Delft in 't Leidsche Veerhuis, Wed. ROBBERS, Directrice. Te Rotterdam in St. Lucas, Hoogstraat, J. R. VAN DEN BERG, Directeur.

- Te Dordrecht in den Gouden Leeuw, J. A. SCHOTMAN, Direct.
- Te Breda in den Gouden Leeuw, Wed. P. ESNAULT, Directrice.
- Te Antwerpen bij de Beurs, J. B. VAN GENTEN LOOS, Ondernemers.
- Te Brussel bij de Kaasmarkt, H. VAN HUMBEEK, Directeur.
- Te Leuven bij de Vischmarkt, F. J. HAMBROUCK, Directeur.
- Te Gent in het Pakhuis, Koormarkt, H. VARRÉ, Directeur.

En te Parijs, Exploitation Générale des Messageries Royales, rue Notre Dame des Victoires.

Aan den Koophandel zullen gunstige voorwaarden worden toegestaan tot het overbrengen van Goederen, Geldspecien en Effecten, en de Ondernemers zullen niets nalaten om zich het vertrouwen van het Publiek waardig te maken.